

Europos
Komisija

DISKUSIJOMS SKIRTAS DOKUMENTAS **DARNI EUROPA – IKI 2030 M.**

Darnaus vystymosi srityje Europa nėra naujokė ir yra jau daug nuveikusi, tačiau pasaulinės tvarumo problemos yra nepaneigiamos. ES turi puikių galimybių tapti pasauline darnaus vystymosi lydere, prisidėti prie pasaulinių standartų kūrimo ir pasinaudoti pirmaujantiems tenkančia socialine ir ekonomine nauda. Šiandien Komisija pristato scenarijus, kaip ES ir jos valstybės narės galėtų tapti visiems naudingo perėjimo prie darnaus vystymosi lyderėmis ir kaip Europa galėtų toliau dirbti siekdama Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų iki 2030 m.

DABARTINĖ PADĖTIS

Nuo J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos kadencijos pradžios 2014 m. nuveikta daug: darnaus vystymosi prioritetai integruoti į svarbiausias kompleksines darbotvarkes, sektorių politiką ir iniciatyvas. ES buvo pagrindinė varomoji jėga priimant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslus (DVT), o ES ir jos valstybių narių rezultatai įgyvendinant DVT – vieni geriausių pasaulyje.

Palyginti su kitomis pasaulio šalimis, septynios iš 27 ES valstybių narių patenka į pasaulinio DVT indekso **dešimtuką**, o visos 27 ES – tarp **pirmųjų 50 šalių** (iš 156).

Skaičiuojant 27 ES valstybių narių vidurkj, **geriausiai įgyvendinamas 1-asis DVT** (įveikti visų formų skurdą visose šalyse).

Antroje vietoje pagal 27 ES valstybių narių vidurkj – **3-iojo DVT** (užtikrinti sveiką gyvenseną ir didinti visų amžiaus grupių gerovę) **įgyvendinimas**.

Mažiausiai taškų 27 ES valstybės narės surinko įgyvendindamos **12-ąjį DVT** (užtikrinti tvaraus vartojimo ir gamybos modelius) ir **14-ąjį DVT** (išsaugoti ir tvariai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius siekiant darnaus vystymosi).

Valstybių narių rezultatai siekiant 10-ojo DVT (sumažinti nelygybę šalyse ir tarp šalių) **labai skirtingi**.

Per pastaruosius penkerius metus ES padarė **nemenką pažangą** siekdama beveik visų darnaus vystymosi tikslų.

10

◀ nedidelė atžanga

9

▶ nedidelė pažanga

4

didelė pažanga ▶▶

IŠŠŪKIAI IR GALIMYBĖS

Daugelio iššūkių sprendimas tapo neatidėliotinas, be to, iškilo naujų, keliančių grėsmę mūsų ekonomikos klestėjimui, visuomenei ir aplinkai. Jei norime geresnės ateities visiems, turime rasti naujų tvaraus ekonomikos augimo būdų.

NUO LINIJINĖS PRIE ŽIEDINĖS EKONOMIKOS

Nūdienos vartojimo kultūra prisideda prie gamtinio kapitalo išsekimo ir klimato kaitos. **Šiuo metu žmonių naudojami išteklių 1,7 karto viršija žemės išgales.** Komisija kreipia ES ekonomiką žiediniu, t. y. uždaro ciklo, keliu. Tam skirtas ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas ir bioekonomikos strategija.

Žiedinė ekonomika gali:

- iki 2030 m. užtikrinti 1,8 trln. EUR grynąją ekonominę naudą,
- iki 2030 m. visoje ES sukurti daugiau nei 1 mln. naujų darbo vietų ir
- labai prisidėti prie išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekio mažinimo.

TVARUMAS NUO ŪKIO IKI STALO

Nors maisto gamyba ir toliau yra didelė našta aplinkai, 20 proc. maisto išmetama. ES žemės ūkis padarė apčiuopiamą pažangą klimato ir aplinkos apsaugos srityje: nuo 1990 m. šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekis sumažintas 20 proc., o nitratų kiekis upėse – 17,7 proc. Tačiau visoje maisto grandinėje turi būti daroma daugiau.

Pasaulinė maisto ir žemės ūkio sistema galėtų:

- iki 2030 m. sukurti naują didesnę nei 1,8 trln. EUR ekonominę vertę,
- iki 2050 m. sukurti 200 mln. darbo vietų,
- tiekti maistingus maisto produktus didėjančiai pasaulio populiacijai,
- duoti didesnes pajamas, padėti atkurti gamtos išteklius,
- mažinti išmetamą šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekį ir būti daug atsparesnė klimato rizikai.

PERSPEKTYVI ENERGETIKA, PASTATAI IR JUDUMAS

Nors ES yra viena iš pasaulio lyderių, reikia aktyviau skatinti atsinaujinančiąją energiją, efektyviai energiją vartojančius pastatus ir klimato neveikiantį transportą. Pavyzdžiui, pastatų sektoriuje suvartojama apie 40 proc. energijos, o transporto sektoriuje išmetama 27 proc. viso Europos išmetamųjų šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekio.

Švari energija – darbo vietų ir ekonomikos augimo šaltinis:

- sutelkus viešąsias ir privačiąsias investicijas iki 2030 m. atsinaujinančiosios energijos technologijų srityje galima sukurti 900 000 darbo vietų,
- sumažinusi priklausomybę nuo iškastinio kuro ES gali kasmet sutaupyti 300 mlrd. EUR.

SOCIALIAI TEISINGO PERĖJIMO UŽTIKRINIMAS

Dėl technologinių, struktūrinių ir demografinių pokyčių vis labiau susijusiame pasaulyje keičiasi darbo pobūdis. Laikantis ES socialinės gerovės modelio prie tvarios ekonomikos turėtų būti pereinama taip, kad nė vienas žmogus ir nė viena šalis neliktų nuošalyje.

Socialinės investicijos turi išlikti svarbiausias prioritetas, be kita ko, šiose srityse:

- švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą,
- darbo sąlygų,
- sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros,
- socialinės įtraukties ir mažumų teisių,
- lyčių lygybės,
- kaimo plėtros

KAIP TAI PADARYTI?

Pagrindiniai perėjimo prie tvarios Europos iki 2030 m. veiksniai – tai:

- Švietimas, mokymas, mokslas, technologijos, moksliniai tyrimai, inovacijos ir skaitmeninimas. Pavyzdžiui, dirbtinis intelektas gali labai padidinti našumą daugelyje sričių, padedant sveikatos priežiūra ir baigiant našesniu ūkininkavimu.
- Finansavimas, kainodara, apmokestinimas ir konkurencija: Investicijų planas Europai gali padėti sutelkti dalį perėjimui prie tvarumo reikiamų išteklių, o Tvaraus finansavimo veiksmų planas padės finansus nukreipti tvaria linkme. Mokesčių sistemos ir kainodara turi atspindėti tikrąją aplinkai ir visuomenei tenkančią gamybos kainą ir padėti užtikrinti, kad tvarūs produktai ir paslaugos būtų įperkamesni.
- Įmonių socialinė atsakomybė: socialinės ir aplinkosaugos atsakomybės nesikratantis verslas gali užtikrinti tvaresnį pelną ir augimą, naujas rinkos galimybes ir ilgalaikę vertę akcininkams.
- Atvira ir taisyklėmis grindžiama prekyba: propaguodami DVT atitinkančias tarptautines taisykles ir pasaulinius standartus ir užtikrindami, kad prekyba būtų naudinga visiems, galime padėti sukurti tvarią Europą tvariame pasaulyje.
- Valdymo ir politikos nuoseklumas: teisinės valstybės principas, demokratija ir pagrindinės teisės; taika, teisingumas ir stiprios institucijos; geras valdymas ir geresnio reglamentavimo principai yra mūsų statinio pamatai. Turi dalyvauti visi – asmenys, įmonės, pilietinė visuomenė ir viešasis sektorius.
- ES – darnaus vystymosi pradininkė pasaulyje: ES, kaip sėkmingiausias pasaulyje taikos projektas ir daugelio visapusių tvarių sprendimų iniciatorė, yra pakankamai patikima ir turi praktinių sprendimų, kaip užtikrinti tvarų augimą.

TOLESNI VEIKSMAI

Tęsdama 2017 m. kovo mėn. Baltąją knygą dėl Europos ateities pradėtus platesnius svarstymus Komisija siūlo 3 scenarijus ir tikisi perspektyvių diskusijų, kaip geriausia tęsti DVT įgyvendinimą.

1

1 scenarijus. **Visa apimanti ES DVT strategija**

Priemonės, kurių imasi ES ir jos valstybės narės, būtų veiksmingai koordinuojamos ir stebimos siekiant konkrečių per tam tikrą laiką įvykdytinų 2030 m. tikslų.

2

2 scenarijus. **Tolesnis DVT integravimas į visas susijusias ES politikos sritis**

Priimdama politinius sprendimus Komisija ir toliau vadovautųsi DVT, tačiau ES valstybės narės nebūtų verčiamos įvykdyti bendrų su DVT susijusių ES įsipareigojimų.

3

3 scenarijus. **Daugiau dėmesio išorės veiksams**

Būdama lyderė ES galėtų daugiau dėmesio skirti pagalbai likusiam pasauliui ir kartu siekti ES lygmens pažangos.

TVARKARAŠTIS

- 2019 m. balandis** ● **04 08**
EPSC aukščiausiojo lygio susitikimas politikos klausimais „Tvari Europa 2030 m.: nuo tikslų iki rezultatų“
- 2019 m. gegužė:** ● **05 23–05 26**
Europos Parlamento rinkimai
- 2019 m. birželis:** ● ES 2019–2024 m. strateginė darbotvarkė
- 2019 m. liepa:** ● **07 09–07 18**
Politinis forumas darnaus vystymosi klausimais
2019 m. vasara
Kitos kadencijos Komisijos prioritetų nustatymas
- 2019 m. rugsėjis:** ● **09 24–09 25**
JT aukšto lygio politinis forumas darnaus vystymosi klausimais
-